

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

N R. 8

86. ÅRGANG

27. APRIL

1 9 7 4

DE VERGELØSE

(Side 118)

Biskop R uth demisjonerer

REDAKSJONELT

DE

Som det turde være kjent for mange, innleverte Biskop Johannes R uth S.S.C.C., Apostolisk Vikar for Mellom-Norge, allerede for flere måneder siden sin avskjedsans kning til Paven, grunnet fremtredende alder og sviktende helse.

I et brev til de nordiske biskoper har nå den Apostoliske Delegat, Erkebiskop Joseph Zabkar, meddelt at den Hellige Far har innvilget søknaden. Paven har samtidig oppnevnt en Apostolisk Administrator (altså en foreløbig ordning) for Vikariatet:

Pater German Schwenser, S.S.C.C. som er tysk og for nærværende novisemester i Picpuspatrenes novisiat i Simpelveld, Nederland.

Jeg vil med dette uttrykke min takk til Biskop R uth for kollegialt samarbeid og min beundring for alt hva han har v ert og utrettet siden han i 1953 ble den første Apostoliske Vikar for Mellom-Norge. Biskop R uth er for kort tid siden reist tilbake til Tyskland, idet han ønsket   tilbringe sin livsaften i hjemlandet.

Jeg ønsker ham  d multos annos, samtidig som jeg vil ønske den nye Administrator velkommen til Norge.

Oslo, 10. april 1974.

† John W. Gran
Biskop.

NR. 8

■ Kommentarer, nyheter og bakgrunnsstoff om den aktuelle abortlov-situasjonen opptar en god del plass i dette nummeret. Men vi har samtidig også annet stoff:

■ Klovnen refererer fra en sint og ikke særlig velunderrettet avisartikkel.

■ V r tegner forestiller seg hvordan situasjonen vil være n r fransiskanerne har 100 års-jubileum.

■ Filmanmelder P. H. forteller om en ny amerikansk film han har sett, en film som kanskje ikke har et særlig originalt oppslag, men som har menneskelighet og håp.

■ Vi har stoff om hvordan den katolske menighet i Trondheim forbereder  rets Stiklestad-valfart og neste års Roma-tur.

Og vi har glimt fra de unges påskeleir på Mariaholm.

RED.

Pater Bzdyler død

V r kj re Pater Bzdyler avgikk uventet ved døden onsdag 10. april, da han var på besøk i sitt fedreland Polen, 75 år gammel.

Som ung skoleelev dro han til Belgia for   gå på Maristenes skole i Differt. Etter at han hadde fullført sine studier, ble han presteviet den 29. juni 1925.  ret derefter kom han til Norge og ble ansatt som kapellan ved den nyopprettede menighet i Hauge-sund. Da Pater Mangers ble utnevnt til biskop, overtok P. Bzdyler rektorstillingen der. Ett år senere kom han til Stabekk, men ble i 1934 sogneprest i Hønefoss, hvor han var til 1947 for så igjen komme til Stabekk. 1970 ble han innvilget avskjed i nåde og tilbragte sitt otium cum dignitate i Porsgrunn hos sin ordensbror P. Rommelse.

Det går mot et politisk oppgjør om abortsaken i Norge. Og i protest mot en politisk løsning, vil jeg innledningsvis snakke om noe ganske annet, en gammel film.

Det var engang en norsk film som het DE VERGELØSE. Noen vil huske den og dens skarpe kritikk av behandlingen av en liten gruppe menneskebarn i «fortidens» samfunn. Det var barn, bortsatt på hjem hvor de visst enkelte ganger ble oppdradd utelukkende på sild og poteter og en ufor-

dragelig og ukj rlig kristendomsform. I dag, tredve, forti år etter den skildringen er det en annen og større gruppe vergeløse vi stilles til ansvar overfor, fostere, små, ukjente vesener som tilsynelatende er forsvarsløse i den drakamp som er igang om en liberalisering av abortlovgivningen. Helt iøynefallende er samtidig rollene fra filmens tid byttet om.

Pater Bzdyler var en av de stille i landet. Men selv om han ikke var en stor taler med retorisk effekt, var han aktet og avholdt og har skaffet seg mange venner ved sitt stillferdige og beskjedne vesen. «Takk for at dere ville ta imot meg», sa han i en takketale på sin 70 års dag.

Vi har mistet med ham en god venn og kollega som aldri sa «nei», når vi ba ham om en tjeneste.

Det er v rt håp at Herren vil gi sin trofaste tjener en stor lønn, han som «har st tt de mektige fra tronen, og opphoyet de ringe.»

P. Bzdyler ble gravlagt i sitt fedrelands jord 1. Påskedag.

R.I.P. M tte han hvile i fred.

F. J. F.

⚡

VERGELØSE

En
kloun

De som tok en hard sosial kamp i den fjerne tid for å skaffe datidens vergeløse og andre livsrett og verdige vilkår, har blitt de bedre-vitende og mektige som i 1974 spekulerer på å trumfe gjennom en ny lov om abortspørsmål og familiesaker ved hjelp av et eventuelt knapt flertall i Stortinget. Jeg må si at de minner meg ikke så lite om de gamle barnehjemsforstandere. De kristne har på den annen side kommet på den plass hvor de egentlig hører hjemme, som de vergeløses forsvarere.

Men la oss ikke snakke oss bort med en gammel film. Et lovforslag som innebærer et helt nytt syn på abortsaken passerte statsråd like før påske. I de kommende uker og måneder skal det behandles i Tinget. Plutselig er det skapt en meget vanskelig situasjon hvor øyensynlig bare en utsettelse kan forhindre en dyp splittelse i folket. For titusener gjelder saken fundamentale verdier i vår måte å leve på og i vårt syn på menneskelivet.

Det katolske standpunkt ble gjentatt og formulert i dagens sprog av de nordiske biskoper i 1971. La oss gjenta biskopenes praktiske konklusjoner:

a) Eftersom det ligger utenfor lovens kompetanse å erklære spesielle tilfeller av abort for etisk tillatelige, kan ingen i våre samfunn anse frem kalt abort som etisk forsvarlig alene fordi loven ikke belegger handlingen med straff.

b) Lovgiveren må kjenne sitt ansvar, slik at loven ikke — ved sin alment liberaliserende virkning — fremmer den tendens som allerede kan konstateres i folks etiske tankegang, nemlig en økende likegyldighet i holdningen til det ufødte menneskes rett til livet.

c) Lovgiveren og borgerne i våre samfunn er felles om ansvaret for at menneskerettighetene blir bevart, innen sosiallovgivningen, seksual-undersvisningen, og på en rekke andre områder — det ufødte barns situasjon medregnet.

d) Vi tar bestemt avstand fra enhver lov som ville innebære at noe menneske (særlig en lege eller sykepleier) skulle være forpliktet til å foreta eller assistere ved en fremkalt abort. En slik lov ville være i klar strid med et menneskes frihet og samvittighet.

e) Vi stiller oss likeledes avvisende til enhver form for diskriminasjon mot dem som forkaster *abortus provocatus*, uansett om diskrimineringen rammer dem i utøvelsen av deres yrke eller på annen måte.

f) Det er et minstekrav at enhver kvinne som ønsker å bære frem sitt barn, blir gitt muligheten for å gjøre dette. Det bør ikke forekomme at leger, sosialrådgivere eller andre tiltales å øve psykologisk press på henne, med abort for øye. Det må derfor likeledes sørges for at sosial hjelp ikke nektes en svanger kvinne bare fordi hun tilhører en av de kategorier som blir innrømmet legal abort. Tvert om er det all mulig grunn for støtte fra det offentlige til en mor som ønsker å fullføre sitt svangerskap, selv under vanskelige forhold. En kvinne som avviser *abortus provocatus* som mulig løsning, må vanligvis forutsettes å innse de ofre som denne holdning medfører. Hennes ønske må møte respekt, og hun har krav på den legehjelp og sosiale og økonomiske støtte hun trenger for å bringe frem sitt barn.

g) Enhver borger med stemmerett er til en viss grad medansvarlig for sitt lands lover. Det annet Vatikan-konsil oppfordrer katolikkene til å gå inn i det politiske liv og stemme ved valgene. Når katolikker velger eller deltar i annen politisk virksomhet bør de huske at den lovgivning de ønsker å støtte skal fremme livet og verne om menneskerettighetene. Ikke desto mindre mener vi at en katolikk kan gi sin stemme til et parti som på enkelte punkter fremmer en politikk som ikke stemmer overens med hans overbevisning — således for eksempel et parti som fremmer en tvilsom abortlovgivning. Men uansett hvilket parti han gir sin støtte, må han innen-

Fra en kronikk i Vårt Land den 17. april av herr Thoralf Gilbrant:

«Likevel er det ingen overdrivelse å si at som religiøst system, er den katolske kirke noe av det verste som har eksistert på denne jord, innenfor og utenfor kristenheten. Romerkirken er den største forfølgermakt som historien kjenner, med millioner av martyrs liv på sin samvittighet. Og den er en forføremakt som har ledet skarer i evig ulykke ved sine falske lærdommer.

Katolisismen presenterer seg så sympatisk for offentligheten her i protestantiske land, nærmest en forfinet overklassereligion — med intellektuelle patere og stilig gudstjenesteform. Det blir sett på nærmest som noe upassende å peke på hva den katolske kirke virkelig står for og lærer.

Meget tyder på at det nå virkelig er nødvendig at den kristne presse tar saken opp og gir folk en nødvendig orientering om katolisismen. Dette gjelder den katolske kirkes lære i alminnelighet, såvel som den jesuittiske moralteologi, kirkenes avlatshandel, helgendyrkelse og Mariakult. Særlig viktig er det at folk blir klar over, at med alt dette er det i dag nøyaktig som det var før. Den katolske kirke har ikke omvendt seg fra noen av sine villfarelser.»

Det som jeg synes er enda mer tydelig er dette:

At med denne del av den norske kristenhet er alt nøyaktig som det var før.

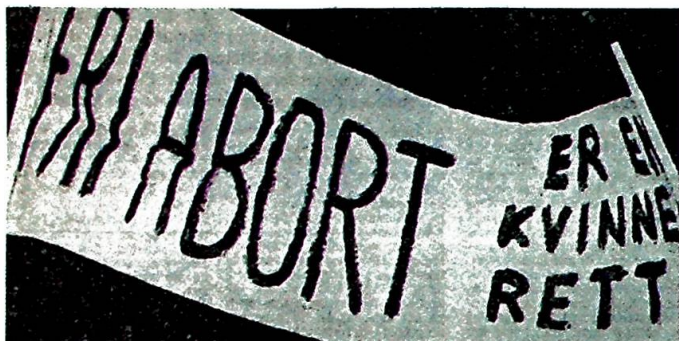
for dette parti gjøre sine kristne overbevisninger gjeldende.

Så langt dette utdrag av biskopenes brev, et brev som ble gjengitt i sin helhet i dette blads nr. 16 i 1971. Andre som leser brevet nøye — og det er all mulig grunn til at vi gjøre det i tiden som kommer — vil feste seg ved andre punkter og tanker som de synes er viktigere.

Men ingen av oss må legge hovedvekten på den politiske løsning. Vi er blitt de vergeløses talsmenn, ikke deres kandidater.

Å. R.

Hva sier

Av KARIN GULLERUD-JOHANSEN O.P.

Lovforslaget ser slik ut:

Regjeringen vil ha fri abort — fri også i den forstand at den tilknyttede rådgivning ikke skal gjøres obligatorisk. Det regnes med at de råd kvinnen får av sin lege i de fleste tilfelle vil være tilstrekkelig. Etterpå blir det en frivillig sak for henne om hun vil drøfte sin abortansøking med andre sakkyndige instanser, f. eks. familievernkontor. For å imøtekomme rådgivningsbehovet over hele landet, planlegges familievernkontorene utbygget innen 1976 i de ni fylker som ikke har slikt offentlig kontor.

Regjeringens forslag om fri abort passerte statsråd i en stortingsmelding.

— Når kvinnen har tatt kontakt med lege for å få konstatert svangerskapet, er hun allerede i kontakt med en sakkyndig instans, sa sosialminister Sonja Ludvigsen på en pressekonferanse. Hvis kvinnen etter samtalen med legen ønsker videre drøftelse og råd, skal hun kunne benytte seg av rådgivningstilbud ved familievernkontorene.

Med dette blir rådgivningen frivillig, ikke en obligatorisk prosedyre som tvinges på den abortsøkende kvinne.

Helsepersonell skal innvilges samvittighetsfrihet i den forstand at de kan reservere seg mot å delta ved inngrepet. Leger, sykepleiere og annet berørt personell må imidlertid ved ansøking om stilling ved sykehusavdelinger som utfører abort, opplyse om sin holdning. På spørsmål om helsemyndighetene her innser den risiko som foreligger for ikke å få jobb — ifølge en ordning som smaker av etisk diskriminering og katalogisering — svarte sosialministeren at hovedhensikten med denne ordning er å sikre at kvinner ved alle sykehus kan få utført det inngrep de har rett til hvis ny lovgivning blir vedtatt.

Helsedirektør Torbjørn Mork supplerte: — Det norske helsevesen er til for befolkningen, ikke til for leger og sykepleiere. Det skal ikke være opp til arbeidstagerne å avgjøre politikken på dette felt. Hvis de ikke vil delta, får de søke jobb andre steder. Mork innrømmet at det kan ligge et fremtidig arbeidsløshetsproblem i dette, men han trodde ikke det ville by på særlig store vanskeligheter.

Avisene har de siste dager sakset en artikkel i Den norske lægeforenings tidsskrift som viser store komplikasjoner ved abortinngrep, opptil 30 prosent ved Trondheim sykehus. Helsedirektøren har sett på saken. Han påpekte at de fleste av disse svangerskapsavbrytelser er skjedd etter 10. uke — med den komplikasjonsrisiko som da foreligger. I tillegg er det brukt klassisk metode med utskrapning. En stor del av bakgrunnen for Regjeringens ønske om å lette adgangen til abort ligger i det forhold at man da kan få inngrepet tidligere utført. Prosedyren blir ikke så langvarig, og inngrep på tidligere tidspunkt kan da foretas ved vakuummetoden som er langt skånsommere. Man regner med at ca. 90 prosent av de fremtidige inngrep kan utføres ved slik metode, som oftest også poliklinisk.

(Forts. s. 122.)

I flere land står en forandring av abortlovgivningen på programmet. Enten dreier det seg om liberalisering av et absolutt forbud eller om å innføre fri abort der loven allerede tillater abort i visse tilfelle. Her hjemme har regjeringen nylig lagt frem et forslag om fri abort, riktig nok som ledd i et større hele — en familiemelding. Dette kommer sikkert til å blåse nytt liv i debatten om dette spørsmål, og de første reaksjoner er allerede kommet. En biskop i Den norske kirke, Alex Johnson, har ikke nølt med å karakterisere forslaget som «ukristelig», og de fleste kristne ser vel på det med uro og ruster seg til strid.

I en slik situasjon kan det være av interesse å lytte til hva andre religioner har tenkt om saken. Hva sier buddhismen, islam, jødedommen, for ikke å tale om de forskjellige kristne kirker? Alle har de beskjefteget seg med spørsmålet og forsøkt å gi et svar. Siden ingen av dem, unntatt den katolske kirke, har en offisiell læremyndighet, er det ikke alltid lett å bli klar over deres holdning. De ser alle på abort som et onde, men mens f. eks. den katolske kirke forbyr abort under enhver omstendighet, tillater islam, jødedommen og de fleste protestantiske kirker abort på visse betingelser.

Ikke-kristne religioner.

De er alle preget av respekten for livet, som i buddhismen strekker seg til alt levende. Hovedmotivet er imidlertid ikke kjærligheten, men tanken på egen skjebne. I hvilken form skal ens egen sjel leve sitt neste liv?

Islams holdning er klarere. I denne religion som hverken har presteskap eller hierarki, er det Koranen og det muhammedanske fellesskap som fastsetter en norm.

Den har alltid gått ut på å gi fortrinnsrett til det som er fremfor det som ennå ikke er, og som kanskje aldri blir noe. Det har ført Islam til ikke å forkaste abort for mot slutten av svangerskapets fjerde måned. Senere er abort tillatt bare for å frelse morens liv.

Når det gjelder tiden før den fjerde måned, er oppfatningen mer skiftende. Rabatkongressen i 1971 medgav at selv i dette tilfelle var forbud en sunn reaksjon (unntatt når det gjaldt å redde moren). Men andre teologer mente at man burde tillate abort inntil fjerde måned når man fryktet for «dårlig avkom». Det er altså ikke nødvendigvis umoralsk å nekte å ta imot barnet. En muhammedansk vitenskapsmann har sagt at «om Gud alene er skaper, så tar mennesket del i skaperverket ved å fortsette slekten. Og det må gjøres bevisst.»

Hva jødedommen angår, bygger dens religiøse lov, Torraen, på respekten for livet. Følgelig «fordømmer den alt det som setter livet i fare, og især fri abort», erklærte de franske rabbineres nasjonalkongress i juni 1973.

Ikke alle religiøse ledere trekker så kategoriske slut-

andre religioner?

ninger av de hellige tekster. Men alle tillater abort for å redde morens liv.

Storrabbineren Gugenheim har forklart det jødiske syn: Den som tilintetgjør et liv, tilintetgjør et helt univers. Jødedommen anser altså menneskelivet for å være av en umistelig verdi, og denne respekt for livet gjelder også fosteret i mors liv. Derfor betrakter jødedommen abort som noe meget alvorlig, men ikke som en forbrytelse.

Kristne oppfatninger.

«Menneskelivet må betraktes i lyset av sin ukrenkelighet og ikke i skyggen av økonomiske, seksuelle eller sosiale forhold,» skrev erkebiskop Iakovos, overhode for det gresk-ortodokse bispedømme i USA, etter at den amerikanske høyesterett hadde avsagt sin kjennelse. Hans uttalelse er helt i tråd med de ortodokse kirkers syn: Abort er utilstrekkelig, for helt fra unnfangelsen er muligheten for et menneske der, og alt menneskeliv kommer fra Gud. Barnet tilhører hverken sin mor eller sin

far, men Gud. Dette fikk patriarken Athenagoras til å støtte pave Paul VI i diskusjonen som fulgte encyclikaen «Humanae Vitae».

Likevel har de ortodokse kirker alltid vist stor forståelse for dem som under presset fra livets vanskeligheter har søkt abort. De vil heller ikke påtvinge andre sin «moral». En fransk ortodoks, Olivier Clément, har erklært at lovgiveren må ta i betraktning «samfunnets virkelige åndelige tilstand», og han tilføyde: «For meg ser det ut til at de kristne burde tillate, i det minste for andre, denne fremgangsmåte i spesielle situasjoner, uten derfor å gi avkall på å minne om det tragiske ved abort, og om hva virkelig kjærlighet er . . .»

Det finnes ikke én protestantisk holdning til abortspørsmålet, men en uttalelse fra de protestantiske kirker i Sveits synes å svare til en nokså utbredt oppfatning.

Denne erklæring, som er fra 1972, slo først fast at «ethvert nytt liv er en vidunderlig gave. Som kristne bør vi alltid og overalt ta parti for de svake, og følgelig verne om det spirende liv.» Men «beskyttelsen av det begynnende liv kan ikke ansees som et absolutt prinsipp i hvert enkelt tilfelle. Et ønsket svangerskap kan være kilde til uoverstigelige vanskeligheter for kvinnen og fylle henne med angst og fortvilelse. Her kan en avbrytelse av svangerskapet rettferdiggjøres som den eneste mulige hjelp, og som man derfor fullt ut kan stå til ansvar for.» Kvinnen må ha rett og mulighet til å søke råd, og avgjørelsen kan ikke avhenge av én enkelt persons vilkårlige beslutning,» heter det. Abort må «forbli en unntagelse» og ikke finne sted annet enn i håpløse situasjoner».

Franske protestanter har avgitt lignende uttalelser, men både der og i Sveits har mange av deres trosfeller erklært seg uenige i denne oppfatning. Men de fleste av dem mener at en fordømmelse av abort ikke kan bygge på den tanke at «livet er det høyeste gode, men på lydigheten mot ham som gir livet og tar det igjen».

De evangeliske kirker i Vest-Tyskland har sammen med den katolske bispekonferanse avgitt en erklæring hvor man minner om at det er statens plikt å beskytte livet, og slår fast at «livets ukrenkelighet begynner i unnfangelsesøyeblikket». Å tillate abort i begynnelsen av svangerskapet er følgelig en løsning som ikke kan forsvares, og som kunne føre til forakt for alle prinsipper som tar sikte på å verne om menneskelivet». Det er bare når svangerskapet setter morens liv i fare at en lege kan ta beslutningen om å avbryte det.

Denne steile holdning har vakt livlig debatt, og den evangeliske kirkes synode erklærte i februar — med 47 stemmer mot 41 — at det er galt å fordømme fri abort «som moralsk uforvarlig for de kristne», og den uttalte seg til fordel for abort under visse omstendigheter.

Flertallet av protestantene anser altså abort som et onde, men som i bestemte nødssituasjoner kan forsvares. Det tilkommer kvinnen, eventuelt sammen med barnets far, å ta avgjørelsen — under kontroll av kvalifiserte representanter for samfunnet.

(Forts. neste s.)

HVA SIER ANDRE RELIGIONER?

(Forts. fra forrige s.)

Den katolske kirkes holdning er klar og fast: «Barnets liv må respekteres fra unnfangelsen av.» — «Det er allerede et menneske, det som skal bli det,» sa Tertullian, og den moderne vitenskap bekrefter hans oppfatning. Menneskelivet utvikler seg i en fullkommen kontinuitet helt fra unnfangelsesøyeblikket, som er det eneste virkelig nye i et menneskes liv. Denne oppdagelse har naturligvis bare bestyrket den katolske kirke i dens holdning. I «Kirken i verden av i dag» fordømte det annet Vatikan-konsil fremkalt abort som en avskyelig forbrytelse, på like linje med barnedrap. Pave Paul VI er ofte kommet tilbake til problemet. I slutten av februar uttalte han: «Kirken anser hvert menneske som hellig og ukrenkelig. Det har en uavhengelig rett til livet, — fra den første spede begynnelse av — en rett som intet menneske kan tilta seg rett til å råde over. Ethvert menneske har også rett til, blant sine like og først og fremst i sin familie, å finne de nødvendige vilkår for et menneskeverdig liv.»

På dette plan er paven sikret en praktisk talt enstemmig støtte fra biskopene verden over. Mens en god del biskoper ved offentliggjørelsen av «Humanae Vitae» stilte seg nokså kritisk til pavens oppfatning av fødselsregulering, og enkelte bispekonferanser til og med tolket pavens tekst temmelig fritt, — når det gjelder abortspørsmålet, sier alle biskopene det samme som paven. Det er nok å lese de mange erklæringer som er kommet fra bispekonferanser verden over de siste månedene, for å bli klar over det.

LOVFORSLAGET — (Forts. fra s. 120.)

Fra 12. til 18. uke bør det gis adgang til svangerskapsavbrudd på medisinske, arvemessige og sosialmedisinske indikasjoner, men da skal avgjørelsen tas av en legetnevnd etter samråd med kvinnen. Avgjørelsen skal kunne ankes til klagenevnd.

Fra 18. til 25. uke bør abort bare skje ved alvorlig sykdom hos moren eller i forbindelse med påvist «arvelyte» eller fare for dette hos fosteret.

«Knappt flertall»

Eftervirkningene av en lov om selvbestemt abort vil bli så spesielle at loven vil måtte innstrammes innen ett år eller to, uansett hvilken regjering som sitter ved makten. Det er ytterst betenkelig at et så knapt flertall som 78 mot 77, slik det nå ser ut, eventuelt skal presse gjennom en så kontroversiell sak, sier formannen i Stortingets sosialkomite, Kåre Kristiansen i en kommentar til stortingsmeldingen. Kristiansen sier han ikke vil kunne garantere at saken blir ferdigbehandlet i sosialkomiteen slik at Stortinget kan få drøftet den i vårsesjonen. — Regjeringen må forberede seg på å fremsette et lovforslag uten forutgående stortingsbehandling, hvis den vil provosere frem loven, sier han.

Bakgrunnen

«Inntil for noen år siden var det meget bred enighet om følgende grunnleggende prinsipp: Siste avgjørende instans i abortus provocatus-saker måtte være noen som ikke direkte og personlig var part i saken. Når det gjelder spørsmålet om et nytt, spirende menneskeliv skal få utvikle seg mot fødsel og vekst eller ikke, måtte det avgjøres av noen som ikke sto involvert i parts- eller egeninteresser, men sto forpliktet til å opprettholde samfunnets almindelige etiske normer.

Men dette grunnlag for enighet ble smadret da et landsmøte i Arbeiderpartiet vedtok at partiet skulle gjennomføre «fri abort». Slik det ble satt inn i programmet etter et benkeforslag, uten forsøk på noen nærmere presisering og forklaring av hva det skulle innebære, måtte det fremkalle sterk uro og heftig debatt. Det måtte oppfattes som om Arbeiderpartiet var inne på tanker om å gjøre svangerskapsavbrudd til en ganske ordinær helsetjeneste, til noe på linje med en tannuttrekning.

Arbeiderpartiet har skjont at det gikk for langt med sin programformulering den gang, lenger enn både folk flest i Norge og partiets egne velgere og tilhengere kan følge det i ekstrem liberalisme. Det har ikke vært vanskelig å skjønne, etter den debatten som oppstod. Men det er tvilsomt om det finnes noen vei tilbake til det gamle grunnlag for enighet mellom lovgiverne om hvordan loven om abortus provocatus i prinsippet skulle være og virke.

Den stortingsmelding som Regjeringen nu har fremlagt, kan imidlertid bli et bidrag til å skape noe mer ro om saken og til å vinne tid for rolig ettertanke. Regjeringen har valgt å presentere retningslinjer for en revidert lovgivning om abortus provocatus i form av en melding, hvor denne sak fremtrer som ett blant mange spørsmål av stor betydning for familjepolitikken. Vi vil gjerne oppfatte det på velvilligste måte, som et forsøk på så vidt mulig å gjøre god igjen noe av den store skade som ble voldt da abortus provocatus-spørsmålet ble revet ut av alle sosiale og etiske sammenhenger og gjort til en partipolitisk merkesak av et lite reflekterende landsmøteflertall.»

(Leder i «Aftenposten» 8. april.)

Sykepleierne

Hvis fire av fem sykepleiere sier nei til å utføre en svangerskapsavbrytelse på et sykehus, vil ansvaret hvile på den femte, sier formannen i Norsk Sykepleierforbund, Eli Kristiansen, i en kommentar til stortingsmeldingen om barnefamiliens levekår.

Eli Kristiansen uttrykker sin glede over at helsepersonell av samvittighetsgrunner skal kunne fritas for å utføre en svangerskapsavbrytelse, men setter store spørsmålsteget ved hvordan loven vil virke i praksis. Dette bergrunner hun med dagens vanskelige arbeidssituasjon og underbemanning av helsepersonell.

Fordelingen av arbeidsoppgaver kan bli meget vanskelig, sier formannen i Norsk Sykepleierforbund og peker på passusen om at helsepersonell kan fritas for medvirkning i svangerskapsavbrytelse, unntatt i de tilfeller hvor en nektelse gjør det umulig å foreta inngrepet.

— Dette vil jo resultere i at vi likevel blir pålagt å utføre inngrepet, sier Eli Kristiansen.

Ungdom og katekese

Av METTE ANDRESEN O.P.

En kjempestor påskelilje i gult og grønt krepp-papir lyser mot deg ved inngangen til kapellet på Mariaholm. Det er formingsgruppen på påskeleiren som har lavet dekorasjonen og med den vil si: her er leirens sentrum — velkommen inn!

Og sandelig finner man ikke de unge der inne også utenom de fastsatte bønnetider: meditasjonen om morgenen, messen utpå dagen engang. De sitter der etter at dagens offisielle program er slutt, på sine puter i skinnen fra blafrende stearinlys. Spesielt «fromme typer»? — å, nei — høyst normale ten-åringer som en halvtime i forveien var i full fart på dansegulvet.

Hva er det som får nærmere 60 ungdommer fra Harstad i nord til Kristiansand i sør til å tilbringe påskeferien på Mariaholm? Er det den innstendige oppfordring fra foreldre og konfirmantlærere om at dette MÅ dere være med på? For noen, kanskje, men de som kom mest motvillig, vil svært ofte være en uke til!

Konfirmantleiren på Mariaholm går nå på fjerde året, og det må innrømmes at de er like spennende hvert år å sette i gang. Meget arbeid ligger forut, og selvom mye gjøres av de unge selv på stedet, må alt gjennomtenkes på forhånd.

Rammen er den samme fra år til år — den stille uke med de forskjellige liturgiske høydepunkter — men hver gruppe opplever den på sin måte. Dette er også meningen med å satse slik på denne leiren der alt går ut på å gi de unge en påske de vil huske, der de sammen får anledning til å leve påskemysteriet. Selvsagt kan man formidle det essensielle gjennom vanlig religionsundervisning, men svært ofte når ikke denne helt inn. Noe helt annet er det selv å være med å forberede liturgien for hver dag, å jobbe med å gjøre den forståelig for kameratene.

Katekese er noe langt videre enn «det som står i boka» — det er aktivisering av alle de krefter, all den energi og fantasi de unge er i besittelse av — og det er i fellesskap å leve dette på en konkret, synlig måte.

Ikke alle våre unge får anledning til å oppleve en påske på Mariaholm, men alle har krav på å få en religionsundervisning som formidler de kristne verdier vi ønsker å gi dem på en måte de forstår.

I vår diasporasituasjon sier det seg selv at vi arbeider ut fra vidt forskjellige forutsetninger, men det betyr ikke at felles erfaringer ikke kan komme alle til gode. Altfor lenge har man sittet for seg selv med «sin» måte å gjøre det på uten å hente nye impulser fra andre eller berike andre med sine idéer. Alle steder kan det gjøres bedre, men til dette trenger man nettopp nytt blod i årene.

I Oslo-området arbeides det for tiden med et nytt opplegg for ungdomskatekesen som tar sikte på det samme som det påskeleiren legger vekt på, nemlig å formidle budskapet ut fra så mange forskjellige synsvinkler som mulig, ikke bare på det teoretiske plan, men også ved aktiviteter utover dette. Det sier seg selv at dette kan ikke presten eller den ansvarlige kateket sitte og stelle med alene, men at det er nødvendig med et team-work av såvel legfolk som teologer. Her trengs en bevisstgjøring av menighetene slik at de forstår at dette er i første rekke deres ansvar.

Dessuten er vel ikke konfirmasjonen et farvel til Kirken, men tvertimot en innlemmelse i menighetens fellesskap. Da må også menigheten være «noen» og ikke «noe» — folk man kjenner, har hatt kontakt med og hvorfor ikke — som selv har vært med på å formidle sin kristne tro. Det behøves ikke nødvendigvis gjøres fra prekestolen, men også i en diskusjonsgruppe, en drama- eller formingsgruppe eller på en hvilken som helst måte der man kommer i naturlig kontakt med de unge. Foreldrene regnes riktignok som «fossiler» — men disse kan da ganske

(Forts. neste s.)

ST. OLAV'S
REDAKSJON

TLF. 20 72 26 - 28 01 04

Ungdom...

(Forts. fra forrige s.)

ofte også være OK, ialfall de andres!

I Pinsen skal det holdes et pastoralråd som nettopp tar opp spørsmålene omkring ungdomskatekesen og da særskilt konfirmantforberedelsen. Det er å håpe at dette vil gi støtet til et øket samarbeid mellom foreldre, kateketer og de unge selv når det gjelder denne så viktige pastorale oppgave. Det er naturligvis et begrenset antall som kan delta i et slikt møte selvom man prøver å få en så vid representasjon som mulig. Derfor ville det være bra om så mange som mulig kunne gi uttrykk for sine meninger. Og — ikke minst — at alle menighetene i våre bispedømmer tar ungdomskatekesen opp som en hjertesak der *alle* har ansvar.

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT

KR. 50,— PR. ÅR

HVER 14. DAG

Nesten daglig leser og hører vi om kapring av passasjerfly, bombeeksplosjoner, at det har blitt tatt gisler, om væpnede overfall og vold og terror. I fjor høst sendte de tyske biskoper ut en erklæring om dette, og det er uunngåelig å konstatere at teksten desverre våren 74 er mer aktuell enn noen sinne.

Grusomheter som mennesker gjør mot andre mennesker øker, sier biskopene. Terrorvirksomheten i Nord-Irland fortsetter, intellektuelle i Sovjet og i Tsjekkoslovakia sperres inne i fengsler, arbeidsleire, sinnsykeasyl. De som forsvarer samvitighets- og ytringsfriheten blir martyrer.

Biskop Dietzfelbinger, daværende formann i den tyske protestantiske kirkes råd og kardinal Döpfner, formann i den tyske katolske bispekonferanse sendte nylig en appell til Moskvask Leonid Bresjnev hvor de ba om frihet for de som sitter som fanger på grunn av overbevisning eller religiøs tro.

For en stund siden ble en katolsk prest i Albania henrettet for å ha utført sin gjerning. Mange av oss begynte langsomt å godta grusomhetene i Vietnam da kampene der var på sitt verste, det er som regel umulig å få full klarhet over de skakende ting som skjer i Afrika med krig, folkemord, massakrer, tortur og rasediskriminering. Og som katolikker burde vi være mer opptatt enn alle andre med den sosiale urett og undertrykkelse som foregår i store deler av Latin-Amerika. Samtidig er konfliktene mellom arabere og jøder stadig farlige.

Dette er bare noen få, spredte eksempler. Som de tyske biskoper sier:

Av Åge Rønning.

Ikke noe land, ingen nasjon kan unnsnippe disse tingene. Utallige familier lider plutselig nød på grunn av dagens terror- og voldshandlinger.

Også i den tyske forbundsrepublikken føler man i økende grad dette, understreker biskopene. Arabere og israelitter og andre grupper som åpent lever i fiendskap forsøker å gjøre opp sitt mellomværende på tysk jord. Samtidig spres ideer om terror og vold blant tyskernes unge generasjon. Ved noen av våre universiteter terroriserer radikale minoriteter det store flertall av lærere og elever, heter det. Grupper av ekstremister dukker opp hvor det synes mulig for dem å så voldstankene.

En annen form for terrorisme er den som mange av våre landsmenn i den østtyske folkerepublikken lever under, fortsetter biskopene. Siden krigen sluttet har de vært nektet retten til selvbestemmelse, uten hensyn til De forente nasjoners Charter. Nære bånd mellom familiene og vennskapsforhold er revet over. Desperate forsøk på å komme over disse skillelinjer stoppes brutalt og offisielt av vepnet makt.

Biskopene nevner så det mørkeste trekk ved dagens situasjon: Dette at medmennesker daglig tortureres. Det foreligger autentiske rapporter fra mange land om dette, selv om detaljer alt for ofte blir hemmeligholdt. Kirken kan ikke forbigå disse ting i taushet. Vi erklærer rett ut at all form for tortur mot fanger — enten det er kriminelle, politiske fan-

Tysklands katolske biskoper om vold, tortur og tvang

ger eller krigsfanger — strider mot fundamentale menneskerettigheter. Vi understreker, sier biskopene: Mishandling og tortur strider alltid mot Guds vilje og menneskets verdighet. Også den skyldiges verdighet skal respekteres. Tortur og andre overgrep er ikke lovlig å bruke hverken som straff eller for å tvinge frem opplysninger.

Mord, tyveri og kidnapping er kriminelle handlinger som ikke må brukes for å nå sosiale eller politiske mål. Målet rettferdiggjør ikke midlene. Konsilet erklært ganske tydelig at ting som betyr overgrep mot et menneskes integritet — åndelig eller legemlig tortur, tvang, deportasjon, vilkårlig fengsling, umenneskelige levevilkår — er skjendige ting, skadelige for sivilisasjonen. De som hjelper til med å utføre slike handlinger, skader seg selv mer enn ofrene. De tyske biskoper legger til: Vi fordømmer alle slags former for vold. Menneskene må løse sine konflikter ved samarbeide, gjennomtenkning og meningsfylt innsats.

Vold er absurd, heter det. Det økonomiske, sosiale og politiske liv i verden i dag henger så nøye sammen at enhver voldshandling også berører uskyldige. Bruken av makt og revolusjon ødelegger og er ikke med på å bygge op. I sin encyklika *Populorem Progressio*, sa pave Paul VI:

«Erfaringer viser at revolusjonære oppstander — unntatt der hvor et klart og vedvarende tyranni undergraver landets vel og de fundamentale menneskerettigheter på en alvorlig og ufarlig måte — bare fører til ny urett, ny ulikevekt og nye katastrofer. Et avgjort onde bekjempes ikke ved

å fremkalle en større ulykke i dets sted.»

Vold og terror er ikke brukbare midler til å oppnå den selvbestemmelserett enhver nasjon har krav på. De som bruker vold i sin kamp for en nasjons frihet, er tilbøyelig til selv å komme under maktens innflytelse. En makt som ikke bryr seg om folks rettferdighet og frihet, men som drar fordel av slike idealister for sine egne imperialistiske mål.

Vi skal gjerne tilføye, sier biskopene, at vi ikke er beredt på å resignere og bøye oss når det gjelder undertrykkelse av mennesker fordi om

vi fordømmer bruk av vold og terror. Systemer som misbruker sosiale og økonomiske faktorer har også ofte for vane å misbruke individet.

Vi retter denne appell til alle biskoper i den katolske kirke, heter det til slutt. Vi er overbevist om at de forsøker å realisere prinsippene fra Konsilet, fra encyklikaen *Progressio* og fra Bispesynoden i Rom i 1971 i sine egne land. Det hører til Kirkens hovedansvar å stå frem for de som ikke kan forsvare sine egne rettigheter, de undertrykte, de torturerte, de som er fratatt muligheten for å

(Forts. s. 129.)

TIL ROM, OVER

Av LIV DUE ROBAK O.P.

Messias, befrielsens konge, og Kristi syn på sin misjon, befrielsen skal skje gjennom fornedrelse. Når Palmesøndag blir satt inn i sin liturgiske sammenheng, ser vi — bakover — Kristi gjentatte uttalelser om at Menneskesønnen skal fornedres og ydmykes, de skal forlate ham. Når mengden utroper ham til konge, blir han borte mellom dem; og — fremover — finner vi ham ganske riktig forlatt og forrådt på et kors, men enda et skritt lenger frem står den oppstandne med en makt og myndighet som ikke er av denne verden. Hvis så dette helhetssyn igjen projiseres ned på Palmesøndag, ser vi at de to sider av samme sak var korrekte, men vi ser at Kristi opphøyethet langt oversteg jødernes anelser, og hans ydmykelser var en av grunn ingen av dem forsto eller ville akseptere. Med dette har vi ikke utdypet hverken Kristi opphøyethet eller hans fornedrelse, men vi har opplevet en del av begge disse sannhetene. Andre detaljer og kombinasjoner kan hjelpe oss til å se sannheten fra en annen kant. Det er dette vi kaller å skifte lys og skygge fordi vi ikke kan fatte sannheten i et eneste lysglimt. Slik fører Kirken oss skrittvis inn i Apenbaringens visdom.

Men vi mennesker lever også i tiden og er gjenstand for stadig forandring. Vi lengter alltid fremover, og vi vet at vi ikke har vårt mål i oss selv. Vi kan ikke holde oppmerksomheten festet på det samme i lengere

Vi vil så gjerne vite sannheten om alle ting, selv om mysteriene, enda vi vet at dem kan vi ikke trengte inn i. Vår evne til sannhets-erkjennelse er begrenset. Gud er sannhet, og ingen har noensinne trengt til bunn i ham. Den evige sannhet støter mot vår begrensede intelligens og knuses til atomer. Vi kan bare absorbere et ganske lite antall av disse atomene, og det gir oss et svært mangelfullt bilde av sannheten, og vi ville i det hele tatt ikke kunne gripe den hvis ikke troen satte oss i stand til det, men også da kjenner vi bare «stykkevis». Imidlertid gir troens gave trangen til dypere viten. Vi leter etter stadig flere detaljer for å bygge opp vår mosaikk av viten om Gud. Stykke for stykke bringer vår søken og Guds åpenbaring oss innover i mysteriet. Snart søker vi å skape en syntese av det vi vet, snart stanser vived en detalj som plutselig får nytt lys. Bare ved slik å skifte lys og skygge, forandre perspektiv og synsvinkel, kan vi nærme oss sannheten. Jo flere sider av den vi kjenner, jo nærmere kommer vi helheten, og jo bedre forstår vi detaljene.

Vår sannhetssøken benytter liturgien som en av sine viktigste kilder. Her leses og forklares Skriften, her påkalles Åndens inspirasjon, her virker sakramentene. Symboler og tegn oversetter for oss guddommelige sannheter som ikke noen menneskelig språk har ord for. Vi lever en enkelt dag i liturgien, tilegner oss det budskap som dagens begivenheter belyser, for så å se på det hele litt på avstand, sette dagen inn i sin liturgiske sammenheng. Da vil den kaste lys over helheten. Palmesøndag behandlet liturgiengdens hyldest til Davids sønn, Kongens inntog i Jerusalem, på den ene siden. På den andre siden — Kristus saktmodig ridende på et esel. To sider av samme sak. En konfrontasjon mellom Jødernes oppfatning av

Vi har nå et usedvanlig fint utvalg i plater — kirke- og folkemusikk og klassisk.

Velkommen inn til å se og høre i ro og mak.

St. Olav Bokhandel A/S
Akersv. 5 - Oslo

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER		Stille messe	Høy-messe
OSLO: <i>St. Olavs kirke</i>	lörd.: 19.00	—	—
Akersveien 5	sønd.: 9.30	11.00	—
tlf. 20 72 26 - 20 72 44	19.00	—	—
<i>St. Hallvard kirke, Fransiskanerne, Enerhauggt. 4, tlf. 67 23 83</i>	8.35	11.00	—
	18.00	—	—
<i>St. Dominikus kirke, Dominikanerne, Neberggaten 15, tlf. 55 07 71</i>	9.00	11.00	—
	18.30	—	—
<i>Vår Frue Villars kapell, Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 55 18 21</i>	9.00	—	—
<i>Grefsen kapell, Glads vei 23, tlf. 212355</i>	11.00	9.30	—
<i>Lunden kloster, Øvre Lunden, tlf. 212587</i>	—	9.30	—
ARENDAL: <i>St. Franciskus kirke, Tyholmen, tlf. 22 209</i>	8.00	10.45	—
BERGEN: <i>St. Paul kirke, Christiesgt. 16, tlf. 21 54 10</i>	9.00	11.00	—
<i>Vår Frue kirke, Helleveien, tlf. 22 73 53 - 25 77 07</i>	10.00	—	—
<i>Florida kapell</i>	—	19.00	—
DRAMMEN: <i>St. Laurentius kirke, Cappelensgt. 1, tlf. 83 20 19</i>	8.30	10.30	—
FREDRIKSTAD: <i>St. Birgitta kirke, Kongensgt. 9, tlf. 11 438</i>	9.00	11.00	—
HALDEN: <i>St. Peters kirke, Kristian V's pl. 1, tlf. 81 168</i>	8.00	10.45	—
HAMAR: <i>St. Torfinns kirke, Torvg. 113, tlf. 23 751</i>	8.30	11.00	—
HAUGESUND: <i>St. Josefs kirke, Haralds gt. 21, tlf. 23 195</i>	8.30	11.00	—
HØNEFOSS: <i>St. Theresias kirke, Vesterngt. 5, tlf. 21 266</i>	9.00	11.00	—
KRISTIANSAND S: <i>St. Ansgar kirke, Kirkegt. 3, tlf. 24 255</i>	—	11.00	—
LILLEHAMMER: <i>Mariakapellet, Weidemansgt. 3, tlf. 52 550</i>	—	10.00	—
LILLESTRØM: <i>St. Magnus kirke, Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85</i>	9.00	11.15	—
MOSS: <i>St. Mikals kapell, Ryggeveien 24, tlf. 41 038</i>	—	11.00	—
PORSGRUNN: <i>Vår Frue kirke, Sverresgt. 26, tlf. 50 793</i>	8.30	11.00	—
STABEKK: <i>Maria kirke, Nyveien 17, tlf. 53 77 35</i>	8.30	10.45	—
<i>Eikeli kirke</i>	19.00	9.30	—
STAVANGER: <i>St. Svithun kirke, Dronningens gt. 8, tlf. 25 534</i>	8.30	10.45	—
TØNSBERG: <i>St. Olavs kirke, Sandefjordsgt. 1, tlf. 11 949</i>	8.00	10.45	—
TRONDHEIM: <i>St. Olavs kirke, Prinsensgt. 2a2</i>	8.45	11.00	—
<i>Biskopen og prestegården tlf. 21 214</i>	19.00	—	—
<i>St. Elisabeth hospital, Ila, tlf. 21 670</i>	6.15	—	—
KRISTIANSUND N: <i>St. Eysteins kirke, Flintegt. 5, tlf. 72 779</i>	8.00	11.00	—
LEVANGER: <i>St. Torfinns kirke og St. Eysteins sykehjem, Jernbanegt. 29</i>	8.30	11.00	—
MOLDE: <i>St. Sunniva kirke, Parkveien 23, tlf. 51 467</i>	8.30	11.00	—
ÅLESUND: <i>Vår Frue kirke, Nørvesund, tlf. 37 558</i>	8.30	11.00	—
TROMSØ: <i>Vår Frue kirke, Storgt. 94</i>	19.30	11.00	—
<i>Biskopen og prestegården, tlf. 3604</i>	—	—	—
<i>St. Elisabethsøstrene, Mellomvn. 47, tlf. 81 487</i>	8.00	—	—
BODØ: <i>St. Eysteins kirke, Hernesveien 22, tlf. 81 783</i>	8.15	10.30	—
HAMMERFEST: <i>St. Mikal kirke, Salsgt. 52, tlf. 11 447 (1.VII—31.VIII)</i>	19.00	11.00	—
<i>St. Elisabeth Institutt, tlf. 11 392)</i>	8.00	—	—
HARSTAD: <i>St. Sunniva kirke, Skolegt. 4, tlf. 61 501</i>	8.00	10.30	—
NARVIK: <i>Den svenske sjomannskirke, Prestebolig: Einervegen 7. Tlf. 41 634.</i>	—	11.00	—

STIKLESTAD?

tid. Det ensformige tretter oss. Samtidig klamrer vi oss til tradisjonene, det vante, det som gir oss fast grunn under føttene. Den kalde vinteren har vi snart nok av, men da det kritthvite landskapet avløste høstmørket, var det en lise. Hvordan uttrykker Kirken seg i liturgien? Vi går fra håp og forventning i adventstiden til stille glede og forundring over julens mysterium. Ikke lenge etter knuges vi i fastetiden av bevisstheten om vår egen skrøpelighet. Vi fatter faste beslutninger om et nytt og bedre liv. Når vi på Langfredag har sunget Kristi lidelseshistorie, er det som om alle ting står stille, inntil liturgiens hele fyrverkeri liksom eksploderer ved det første Alleluja Påskenatt. Siden går vi fra gledsbud til gledesbud helt frem til Pinsen. Så faller det ro over liturgien — og over oss —, en tillitsfull ro ernært av evangeliets fortellinger om hvordan Kristus tok hånd om alle som søkte ham.

Å forme Kristi sinnelag i et skrøpelig menneskesinn er ikke gjort på en gang. Vi kan konstatere ganske kraftig forskjell på flo og fjære. Ved neste advent begynner vi på nytt. Vi finner en forunderlig glede ved å møte de samme begivenheter.

De er som gamle kjente i nytt lys. Ikke er vi de samme, ikke ser vi tingene på samme måte som før, og allikevel vet vi med sikkerhet at den objektive sannhet vi møter i Kirkens liturgi er nøyaktig den samme. I det finner vi trygghet og styrke. Slik er vi mennesker og liturgien bærer preg av det, fordi den uttrykker kristenmenneskets forbindelse med Gud. Vi er slik — Kirken tar oss slik og utnytter de muligheter som er i oss.

Å lære av liturgien er viktig, men å *leve* den er veien til vårt evige mål. Naturen gir oss vinter, vår, sommer og høst tilbake hvert år. Inn i denne faste kretsangang føyer det liturgiske år seg. Her som alltid bygger det guddommelige på det naturlige og hever det opp på et høyere plan. Naturen har talende bilder: Sårket som spirer i jorden, selvjen som stiger under barken, elven som drønner under isen er som Inkarnasjonen, Guds Ord, levende nedlagt i naturen. Det ligger og venter i vinterstillheten. Vårens nygrodde liv, fossen som sprenger isen, knoppene som brister er bilder på Kristi oppstandelse og det nye liv. Sommens blomsterflor er nådens liv i den nye skapning og høsten er i en sum

døden og evighetens lønn. For evighetsperspektivet i liturgien taper vi aldri av syne. Kirken har ikke i det liturgiske år skapt en død sirkel, for alt mens vi går, beveger vi oss stadig innover — oppover. I livet er det også slik at årets første dag vender på ny og på ny tilbake, men den finner oss aldri slik den forlot oss. Vi er merket av året som gikk. Det samme, i dypere forstand, er tilfellet med oss i det liturgiske år. Vi lever liturgien og formes gjennom den ved Kristi nåde til stadig mer levende lemmer på Kristi legeme, fordi det er hans liv vi lever, og hans fortjenester vi formes ved.

Årene går, og vi går igjen i fare for å fanges inn av en livets monotoni. Har ikke lyst
(Forts. neste s.)

STIKLESTAD 1974

St. Olavs menighet i Trondheim inviterer til to samlingsdager på Sund Folkehøgskole (ca. en mil fra Stiklestad). Dagene blir lagt opp som en innledning til den årlige valfarten til Stiklestad søndag den 28. juli. Tema: Vår forberedelse til det hellige år.

Sogneprest pater Olav Müller blir leder.

Ankomst til Sund torsdag aften 25. juli, eller fredag morgen 26. juli.

Avreise søndag kveld 28. juli eller mandag morgen 29. juli.

Pris kr. 60.— pr. døgn med alle måltider.

Sund Folkehøgskole ligger på Inderøy, like ved sjøen i det indre av Trondheimsfjorden.

Påmelding innen 15. juni til Menighetsrådet i St. Olav Menighet, Sildråpeveien 26 F, 7000 Trondheim.

Farlige komplikasjoner

lenger til å følge en opptrukken vei. Vi klarer ikke dette med den stadige, uavbrudte anstrennelsen; kan heller ikke holde interessen fangen i lengere tid av en og samme ting. Vi må ta oss selv i nakken, snu bladet og begynne fra nytt av. Vår Herre selv holder regning med hvilket trinn vi står på når vi starter opp igjen for hundrede gang.

Vi forbereder et hellig år. De skulle vært hellige alle, men også her er det sterk flo og fjære, og Kirken, som aksepterer oss slik vi er, hjelper oss til *samlet* å ta et krafttak en gang — kanskje to — i vårt liv, ved blant annet å proklamere hellige år. En anledning til å ta oss sammen, løfte hodet — bli «målbevisste» igjen, se alt med nye øyne, tenke friske tanker, både legemlig og åndelig talt trekke sammen innover mot sentrum. Kanskje levendegjøre vår status som pilgrimer på jorden med en konkret pilgrimsferd. Søke mot Kirkens overhyrde og Peters grav for å minne oss om at den som ga dem embedet selv er den som er alle tings mening og mål. Det har noe med fellesskap og samhørighet å gjøre også. En gang i livet få føle på kroppen dette at vi er Guds folk på vandring mot et felles mål. Mon ikke liturgien har øtt og annet å lære oss der også? Våre prosesjoner, som er symbolske bilder på Gudsfolkets vandring, blir bare meningsfylte dersom de er riktig forberedt, har mål og mening og kan skride frem verdig og harmonisk mot målet. Gruppene samles først, kjenner sin plass i rekken, fellesskapet med dem som går foran og alle som kommer etter.

Vi ser frem mot et hellig år, samles i våre menigheter, forbereder de små enheter. Kan vi komme enda et skritt lenger? STIKLESTAD står for de fleste som norsk kristendoms vugge. Dit har kristne søkt i mange hundre år som til et åndelig kraftsenter hvor veien, samlingen, bønnen gjorde at de dro rikere hjem enn de kom. Hellig Olav viet sitt liv til Kristus på *sin vis* en gang i en fjern fortid. Vi trenger å bli minnet om at våre liv også en gang ble viet

Legal svangerskapsavbrytelse er på ingen måte et ufarlig inngrep, hevder en av legene ved sentralsykehuset i Trondheim, på bakgrunn av en undersøkelse over ti år ved sykehusets gynekologiske avdeling.

Av 1535 kvinner som fikk utført abort ved operasjon var det 290 som fikk komplikasjoner, det vil si 18,9 prosent. Av disse fikk 40,7 prosent feber etter aborten, mens 43 prosent fikk blødninger. Ca. 10 prosent fikk sårinfeksjoner eller hull på livmoren.

Det største antall komplikasjoner inntrådte i de yngste aldersgrupper, opplyser dr. Sissel Elisabeth Moe Lichtenberg, som omtaler undersøkelsen i siste nummer av «Tidsskrift for den norske lægeforening». I aldersgruppen 16—20 år var det nærmere en fjerdedel som fikk komplikasjoner. Førstegangsgravide var mer utsatt enn dem som hadde ett eller flere svangerskap bak seg, og antallet komplikasjoner øket med svangerskapets varighet.

De fleste aborter ble utført etter den klassiske metode med aborttang og utskrapning. Dr. Moe Lichtenberg

peker på at det ville blitt færre komplikasjoner hvis man hadde benyttet vakuumsug.

Den vesentligste grunn til at dette ikke ble benyttet, var at de fleste hadde mellom 10 og 14 uker svangerskap da de ble lagt inn. Vakuummotoden gir større risiko for komplikasjoner ved langtkomne graviditeter.

Overlege Per Bergsjø ved Sentralsykehuset i Akershus sier at man ikke må være blinde for det faktum at komplikasjoner kan oppstå. — Vi pleier å fremholde dette når vi diskuterer en eventuell abort i enkelte tilfeller hvor indikasjoner for inngrepet synes tvilsomme, sier overlegen.

Han gir også uttrykk for at Trondheim-legens registreringer utvilsomt er korrekte, men at man kan diskutere definisjonen av komplikasjoner i denne sammenheng. — Jeg synes bl. a. at legens definisjon av blødninger er meget streng, og at flere av disse tilfellene kan betegnes som bagatellmessige, sier han.

Overlege Bergsjø understreker at antallet svangerskapsuker før abort ligger lavere ved Sentralsykehuset i Akershus enn i Trondheim, ifølge undersøkelsen, og han fremholder at faren for komplikasjoner kan stige betydelig når svangerskapet har overskredet 12 uker før abort.

— Abortinngrepene ble vanligvis utført av de mest uerfarne og nyansatte legene ved avdelingen, fremholder dr. Moe Lichtenberg, som antar at de ville blitt færre komplikasjoner hvis den som foreok inngrepet hadde hatt større erfaring og dyktighet.

— Bemanningssituasjonen ved sykehus utover landet er imidlertid slik at man ikke har kapasitet til å la erfarne leger utføre abort-inngrep, sier Trondheim-legen.

til Kristus og fortsatt skal være det. Enn om vi gjorde valfarten til Stiklestad 1974 til en norsk samling i bønn og forberedelse, der kanskje både neste års Roma-farere og de som ikke kan bli med, sammen kan ledes inn i det året som Kirken kaller hellig, fra første dag til siste, det vil si både hjemme i hverdagen og i pilgrimstrengselen ved Peters grav.

Alt tatt i betraktning dreier det seg jo bare om dette ene: Guds folk på vandring mot den evige stad.

DEN NORDISKE VALFART TIL LOURDES

24. til 31. august 1974

8 dages flyreise med full pensjon

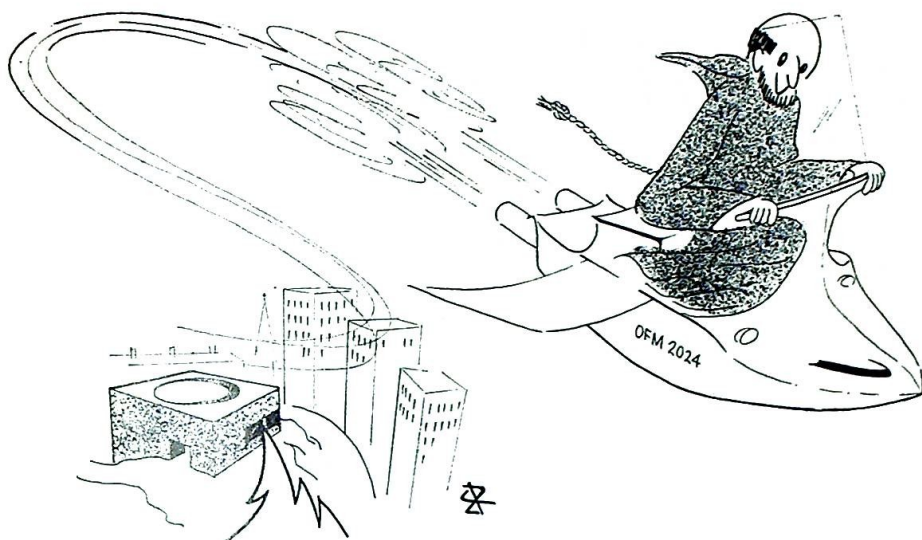
Pris: Kastrup/Lourdes tur-retur, hotell «Madonna» d.kr. 1380.—
Særpris for syge og handicappede på «Accueil N-D» d.kr. 1050.—

Valfartspræst: Pater G. GOMMANS C.M.

Læge, sygeplejersker, samaritter medfølger.

Program og tilmeldelser: VALFARTSKOMITEEN
Barsehøj 25, DK. 2900 HELLERUP

Til Fransiskanernes 100 års-jubileum

- St. Hallvard? Pater Boneventura ber om tillatelse til å lande.
- Velkommen, kom inn. Kan De lese messe på Nesodden om ti minutter?

Tysklands katolske biskoper...

Fortsettelse fra side 125

bestemme over sine egne liv og de hjelpeløse — uten hensyn til deres rase, kultur, religion eller nasjonalitet.

Derfor ber vi samtidig lederne for de andre kristne kirker å samarbeide i forsøket på å stoppe urettferdighet og terror verden over.

Vi appellerer til FN hvis Charter angår og forplikter alle medlemsland om å bekrefte og respektere de fundamentale friheter og rettigheter til alle mennesker. Hver gang det fremsettes påstander om overgrep og tortur, bør FN nedsette uavhengige kommisjoner som kan besøke fengsler, arbeidsleire og sinnsykeasyl og snakke fritt med de innsatte.

Vi appellerer, først og fremst, til

regjeringer i land hvor menigsfrihet, samvittighetsfrihet og religiøs frihet formelt garanteres av landets grunnlov, men hvor disse rettigheter i virkeligheten helt oversees av regjering eller herskende parti.

Vi appellerer til ansvarlige kvinner og menn i presse, radio og fjernsyn om å gi pålitelige, klare, fullstendige og korrekte opplysninger. Mediaene kan brukes til en grov, men farlig propaganda når man unnlater å nevne forbrytelser og terror, demper deres betydning eller bare gir halve sannheter.

Endelig er hvert individ ansvarlig for dette forsvar av friheter og rettigheter. Ansvarer har en spesiell betydning for de kristne.

Gi et

gaveabonnement

MARIAFORENINGEN, OSLO

Onsdag 8. mai: Messe i St. Olavs kirke kl. 19. Deretter samvær i foreningslokalet. Kåseri med lysbilder v/søster Sunniva: «En reise til Rom.»
Alle interesserte damer er velkomne.

Søndag 12. mai: RETRETT på Vor Frue Villa, Ullernchauséen 52, fra kl. 10.15—16.30.

Leder: Monsignore Fishedick. Kolåsbanen fra Nationaltheatret kl. 9.10 eller 9.40.

Meldes i tlf. 20 27 35 innen onsdag 8. mai.

Alle interesserte damer er velkomne.

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Dominikus kirke	}	Oslo		
Lunden kloster				
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem				
Sta. Katarinahjemmet				
St. Olavs kirke				
Bispegården	}	Arendal		
St. Joseph's Institutt				
Vor Frue Hosp. Nerveavd.				
St. Franciskus Kirke				
St. Franciskus Hosp.				
St. Pauls Kirke				
Vår Frue Kirke				
Marias Minde				
St. Franciskusøstrenes Moderhus			}	Bergen
Øyenklinikken				
St. Josephs Hosp., Drammen	}	Hammerfest		
St. Torfinns Klinik, Hamar				
St. Elisabeth Inst.	}	Hønefoss		
St. Mikals Kirke				
St. Mikals prestegård	}	Lillestrøm		
St. Theresia Hosp.				
St. Franciskus Hosp.				
St. Magnus Kirke	}	Tromsø		
St. Elisabeths Hosp.				
Vår Frue Kirke	}	Trondheim		
Bispegården				
St. Olavs Kirke,	}	Tønsberg		
Bispegården				
St. Olavs Kirke				
St. Olavs Prestegård	}			
St. Olavs Klinik				

Ved bestilling av olje:
Oslo 68 34 60 - Service 68 34 66

Viktig erklæring i Mexico

NYTT «FORUM»

Det danske pastoratråd har besluttet at det fra 1. januar 1975 skal utkomme et nytt «Katolsk Forum» som gratis skal sendes til alle landets katolikker. Det nye K.F. skal ha en ny redaksjon og et nytt format.

VÅRBRUDD

Og når vi snakker om «Forum»: Det følgende er sitat fra Georg Heggums kommentar i siste nummer av bladet.

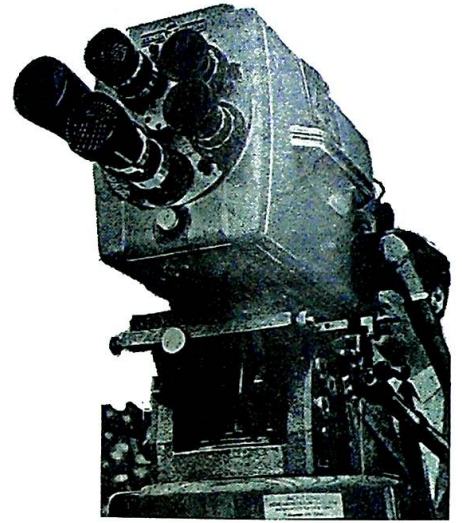
«Med det andet Vatikanerkoncil begynte et vårbrud, skønt forvarslerne hadde været der længe. De to yderfløje, de konservative og de progressive, har fået meningsfæller i hvert stift og hvert sogn kirken over, men det er som om, horisonten for begge parter bliver snævrere, jo længere de når ud i de små afdelinger. Kævl, splittelse og mistænkeliggørelse har også jævnlige præget det hjemlige kirkelige vårbrud. Ja, nu er det sagt. Men vi må være klar over, at hvis vi skal bære det nye frem, er der ikke rigtig tid til at sørge over det gamle, der forsvandt. Hvis vi i det nyere teologiske perspektiv betrakter Kristi liv i kirken som en stedsevarende menneskevordelse, så omfatter det ikke blot fødsel, lidelse og død, men også, ja, især hans opstandelse, thi også påskemysteriet er nærværende i kirken. Har teologer på dybt vand forsøgt sig med en »Gud er død«-teologi, så svarer kirken nu med råbet: Kristus er opstanden! Og som gennem snart to tusinde år lyder kristenfolkets svar: Ja, han er sandelig opstanden! Hvilke brydningstider, kirken end må igennem, det viser sig

bestandig, at dens inderste væsen, dens tro, dens livsfællesskab med Kristus ikke blot bevares, men vågner til nyt liv. Gamle kloge og gode folk i kirkens tjeneste ved besked om dette. Biskop von Euch sagde: »Jeg velsigner fremtiden.« Og Johannes den XXIII sagde ved koncilets åbning: »Vi har en helt anden opfattelse af fremtiden end de moderne ulykkesprofeter.«»

MEXICO

Den mexikanske bispekonferanse har offentliggjort en erklæring om «Den kristnes plikt og den sosiale og politiske valgfriheten». Dokumentet kritiserer både kapitalisme og marxisme og hevder at det er Kirkens oppgave å forsvare menneskerettighetene. Bak erklæringen ligger to års arbeide. Den svenske pressetjenesten KIT sitterer fra innholdet:

«De kristna måste söka efter bättre former för social ordning, och medan de gör detta skall de alltid finna att

det finns olika ideologiska riktningar», heter det i biskopsdeklarationen. När de kristna möter olika valmöjligheter måste de tänka efter «om dessa är förenliga eller ej med tron. En kristen kan inte välja en ståndpunkt som bortser från trons krav.»

DRAMMEN

GUSTAV THIELEMANN

Pølse- og hermetikkfabrikk

Tlf. 83 41 84 - DRAMMEN

GUSTAV BØHM & SØN A/S

Bakeri og Konditori

Drammen

American Foto

SPECIALFORRETNING I FOTO OG RAMMER

Engene 4 - Tlf. 83 11 45

Filial: Tollbodgt. 16 - Tlf. 83 65 65

FREDRIKSTAD

C. HANSSENS

Trykkeri og Bokbinderi

Tlf. 13 056

FREDRIKSTAD

FREDRIKSTAD

EDVARDSSEN & NORHEIM A/S

Autorisert Installatør
Radio og Elektrisk utstyr

Tlf. 11 220 - Fredrikstad

ØSTFOLDMEIERIET

Avd. Fredrikstad

Skole uten karakterer?

Til sist stoff om noe helt annet: de vidtgående forandringer som planlegges i den norske skole. NKN's pressetjeneste forteller:

«Timetallet er redusert både på barne- og ungdomstrinnet. Nå står man også foran redusert bruk av karakterer i grunnskolen. Norsk Lærrelag har nylig sendt en henstilling til irke- og undervisningsdepartementet, hvor man ber om at vedtaket om å redusere bruken av karakterer i grunnskolen stilles i bero, til det utvalg som skal vurdere dette har avgitt sin innstilling.

NKN's arbeidsstyre støtter Lærrelagets innstilling.

Pedagogisk rådgiver Anne Brynildsrud er en av de lærere som ved flere anledninger har gitt uttrykk for skepsis når det gjelder reduksjon av karakterene.

— Det hevdes fra skolepolitisk hold at eliminering av karakterer vil hjelpe de såkalte tapere. Jeg tror at fjerning av karakterer vil bli et tap for alle elevkategorier og særlig for de svakeste.

— Hvorfor?

— Fordi grunnene til at det går dårlig for enkelte elever er mange. Det kan være mangelfull intelligens, men det kan like gjerne være mangel på interesse, oppmuntring og støtte hjemme. Elever som har liten støtte i hjemmemiljøet, vil tape på at den innsatsmotiverende virkning som ligger i karaktervurderingen faller bort. Vi kan ikke forlange at barn på 13—16 år skal lære for kunnskapens egen skyld, eller med tanke på en fremtid de ikke kjenner. Barn vil se synlige resultater av arbeid s t r a k s.»

Sommeren nærmer seg...sommerleirene også

I løpet av sommeren 1973 kom det tilsammen 276 unge til våre leire, som ble avholdt på Mariaholm, Seletun, Hamburg og Øm. Deltagerne kom fra alle kanter av landet, helt fra Hammerfest i nord til Mandal i sør, og nærsagt alt som ligger i mellom. Avstandene er et stadig problem, det koster å reise, særlig for de familier som vil sende flere barn på leir.

Vi trenger hjelp, så vi kan tilby reisestøtte i år også. Bidrag — som mottas med takk — kan sendes til

UNGDOMMENS REISEFOND

Unge Norske Katolikkers Forbund

Akersveien 5 - Oslo 1 - Postgironummer 2201283

OSLO

TASEN BOK- OG PAPIR A/S
ERLING THORNE

Kaj Munks vel 41, Oslo 8
Tlf. 23 02 40

T. S. JACOBSEN
BEGRAVELSESBYRÅ

Ullevålsvn. 1 - Oslo

Privat 55 77 87 - 69 43 72
Tlf. 20 79 06 - 20 79 05

OSLO

Allslags snekkerarbeid utføres
REIDAR MYRVOLD & SØN

Gladsvel 23, Grefsen
Tlf. 21 18 32

THRONSEN & CO.
BOKTRYKKERI

Bernh. Getzgt. 3 b, Oslo
Telefon 20 40 02 - 20 70 02

OSLO

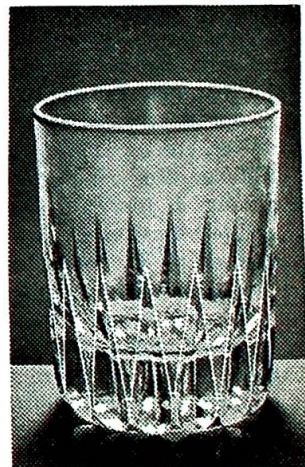
**KVALITET I
KJØTT, FLESK OG
PØLSEVARER**

Jens J. Andersen
TØYENGT. 2 Oslo

Et godt tilbud!

«On The Rocks» glasset
„Portofino“

Laget av tindrende klart glass.
Lekkert i utførelsen og stø i formen.

Et alle tiders all-round glass..
Pris pr. stk. kr. 3.50.

Vi sender over hele landet mot postoppkrav.

Walligani

Stortingsgt. - N. Slottsgt.
Vikaterrassene

Neste nr. av St. Olav:

Brannfakkel

om
salmer

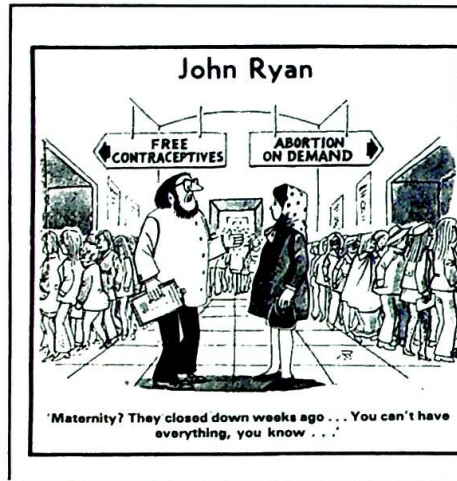

Et streif av håp

Å ta opp rasediskrimineringen i USA er ikke et særlig originalt prosjekt for en film; det har vært gjort mange ganger og fra forskjellige synsvinkler. Filmen *Et streif av håp* (*Sounder*) gjør det på sin måte, men uten at man dermed har inntrykk av at det er en sosial eller politisk kjeppest som regissøren *Martin Ritter* er ute for å ri, og han lager filmen slik at vi får et fornyet innblikk i problemet.

Filmen viser oss på en stillferdig og talende måte rasediskrimineringen som en del av den hverdag som negrene i Sørstatene opplevde i 30-årene, en hverdag som ikke er endret i det vesentlige, heller ikke i dag. For også nå er det de svartes daglige brød å bli ydmyket, ene og alene på grunn av sin hudfarge. For oss hvite er det nesten umulig å forestille oss hva denne daglige ydmykelsen innebærer for et menneske. *Et streif av håp* klarer å formidle noe av denne virkeligheten. Gjennom denne filmen lever vi en liten stund sammen med en familie fra det svarte jordbruksproletariatet i Missouri. Vi tar del i deres gleder og sorger, vi møter dem som mennesker. Sjelden opplever man skuespillere som i den grad inkarnerer dem de forutsettes å spille. *Paul Winfield* som faren, *Nathan*, *Cicely Tyson* som hustruen *Rebecca* og *Kevin Hooks* som sønnen, *David Lee*, er virkelig de personene som de fremstiller, og de er dem på en forunderlig gripende og menneskelig måte. Deres åpne og uttrykksfulle ansikter gjenspeiler alle nyanser av overstrømmende glede og dyp sorg med en ekthet som det er svært sjelden å oppleve.

Handlingen i filmen er udramatisk og hverdagslig. Familien, som husmenn for en hvit bonde, strever med å livnære seg. En dag, da det simpelt hen ikke er noe mer igjen å spise, stjeler *Nathan* litt kjøtt og blir dømt til ett års straffarbeid. Konen og barna blir derfor nødt til å drive gården

Debatten om abortlovgivningen har rast i Storbritannia i lang tid. Her er Ryans tegning nylig — en ung, blivende mor kommer på klinikken hvor det er to køer, en foran den luken hvor det blir utdelt gratis preventiver, den andre ved kontoret hvor det utføres abortingrep på forlangende.

Doktoren sier: Mødreaavdelingen? Den ble stengt for uker siden. De kan ikke få alt.

alene for at ikke jorda skal bli tatt fra dem, og de klarer det. *Nathan* kommer tilbake, skadet i benet av en sprengningsulykke. På slutten av filmen blir sønnen, *David Lee*, sendt av gårde til en skole for negerbarn. Han er det lille streif av håp for fremtiden.

Filmens originaltittel, *Sounder*, er egentlig navnet på familiens hund. En «sounder» er en som lodder dybden i vannet for å se om det er farbart, og på en måte lodder hunden dybden i den elendighet og vanskelighet som familien må igjennom. Det er en tydelig parallell mellom hunden og *Nathan*: Begge blir skadeskutte, men

begge klarer seg også igjennom ulykken og overlever.

Å overleve livets vanskeligheter med sin menneskelighet og med et håp i behold, er det som filmen gir et slikt vakkert og gripende uttrykk for. Uten høyrostatet bitterhet skildrer den urettferdighet og fattigdom. Den handler først og fremst om mennesker, og det er som mennesker vi lærer å bli glad i den lille familien. Litt sentimental er vel *Et streif av håp* til sine tider, men den er først og fremst et glimt av en menneskelig virkelighet som vi nok har et temmelig abstrakt forhold til, når alt kommer til alt.

P. H.

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Ansvarshavende redaktør: Åge Rønning.

Medredaktør: Karin Gullerud-Johansen O.P.

Medarbeidere: *Hallvard Rieber-Mohn O.P.*, *D. J. Boers O.F.M.*

Redaksjonens adresse: Akersveien 5, Oslo 1, telefon 20 72 26.

Redaktøren privat 28 01 04.

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo 1.

Kontortid 9—16. Lørdag 9—14. Telefon 20 72 48.

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene). Kr. 50 pr. år. Kr. 25 pr. 1/2 år. Utlandet kr. 60.

Annonser: 10 dager før utg.dagen. 24 nr. årlig. - Postgiro 204 648.